

NIEUWE UITGAVEN

[RECENSIE]

Ludo Simons, *Te boek! Over boeken en boekenmensen*, Kalmthout, Pelckmans, 2014, 173 pp., ill., ISBN 9789028969056.

Emeritus hoogleraar boek- en bibliotheekwetenschap Ludo Simons toont zich in deze opstellen over “*boeken en boekenmensen*” andermaal een geestesaristocraat van de fijne, genereuze soort. De minder aangename soort – het type azijnpisser dat zijn eigen eruditie afmeet aan de onwetendheid van een ander en cultuurkritiek met schofterigheid verwacht – zou haar voorspelbare verbolgenheid over de staat van boek en bibliotheek in digitale tijden of de rol van bibliofilie en vierentwintigkaraats typografie in de huidige door beeldflits en snelle quote gedreven samenleving allicht nauwelijks kunnen intomen. Niet zo Simons: die is streng en verontwaardigd als het echt moet, maar liever *tongue in cheek* als het kan. De “*bedachtzame ironie*” (p. 41) die hij in een van zijn opstellen toeschrijft aan John Steinbeck is kortom ook typerend voor dit fraai vormgegeven boek.

Te Boek! bestaat uit vijftien eerder gepubliceerde teksten, die werden geactualiseerd en links en rechts wat aangevuld. De oorspronkelijke vindplaatsen worden zorgvuldig weergegeven in de verantwoording. Vier langere essays behandelen de ontstaansgeschiedenis van de moderne uitgeverij, het nut en de betekenis van de filologie, het bedrijf van de boekwetenschapper en de rol van bibliotheken als hoeders van papieren erfgoed. Ze worden gevolgd door korte biografische portretten, veelal gelegenheidswerk, over Albert Pelckmans, Godfried Lannoo, Louis Van den Eede, Herman Liebaers, Ger Schmook, Emiel Willekens, Hendrik Vervliet, Micha Namenwirth, A.W. Willemsen en Wim van Drimmelen. Eveneens opgenomen is een becommentarieerde weergave van een (dovenmans)gesprek dat de auteur in de marge van een internationale conferentie had met de Franse historicus Emmanuel Le Roy Ladurie.

Het zestiende en laatste opstel in dit boek is het enige nieuwe. Het is gewijd aan “*Ludo Simons, de schrijver van dit boek*”, een autobiografische schets dus, die, net als de eraan voorafgaande biografische portretten, de anekdote en de ironische bespiegeling als voornaamste structuurprincipe huldigt. Overigens blijft Simons niet tot het einde braafjes in de coulissen van zijn eigen boek zitten. Hij is elders afwisselend op de voor- en achtergrond aanwezig als toeschouwer, commentator en nevenpersonage, zodat *Te boek!* zich in zijn geheel laat lezen als een, zij het enigszins fragmentaire, intellectuele autobiografie. Die bezit allicht niet voor iedere lezer evenveel urgentie, maar voor Vlaamse boek- en cultuurliefhebbers is ze onderhoudend en scherpzinnig.

Mijn voornaamste kritische bedenking bij deze bundel zou niet zozeer

de cultuurflamingantische benadering van enkele thema's betreffen, dan wel het feit dat deze benadering onvoldoende als dusdanig wordt geëxpliciteerd. Als Ladurie Simons' pleidooi voor een Vlaamse patrimoniumbibliotheek evenwaardig aan de KB in Brussel "*assez nationaliste*" (p. 131) durft te noemen, verschuilt de auteur zich net iets te gemakkelijk achter (op zich overigens niet ongeldige) argumenten over efficiëntie en *good librarianship*. Als Simons' voorstel niet de minste intentie heeft om het federale België verder te laten vervellen, dan zou hij dat met zoveel woorden kunnen zeggen. Als hij daarentegen een Vlaamse bibliotheek met een wettelijk depot belangrijk acht voor de verdere emancipatie van een Vlaamse natie (staat?), kan hij daar eveneens rond voor uitkomen. De door Simons aan de kaak gestelde vooringenomenheid van Ladurie mag dan best vermakelijk zijn en ook wel een beetje schrijnend, ze doet verder eigenlijk weinig ter zake. Een vergelijkbare halfslachtigheid tekent een passage over de destijds commotie veroorzakende verkoop van het Gruuthuuse-manuscript aan de Nederlandse Koninklijke Bibliotheek. Daarin neemt Simons de bedenkingen van Andries Van den Abeele, die bij de verkoop betrokken was, kritiekloos over, precies, zo lijkt het tenminste, omdat die handig te recupereren zijn in een pleidooi voor "*een eigen documentair erfgoedbeleid voor Vlaanderen (...) in dit communautair zo zwaar verdeelde land*" (p. 79). Over een cultuurbeleid in een klimaat van communautaire spanningen kan uiteraard van mening worden verschillend. Maar wil meningsverschil niet leiden tot misverstand, dan is er nood aan voldoende openheid over aannames.

[Kevin Absillis]